

Гаргат Анна. Сторітеллінг – інтерактивна розповідь / Анна Гаргат // Креативність особистості як фактор інноваційного розвитку суспільства : збірн. наук. праць. Вип. 2 / за ред. доц. В.В. Павленко. – Житомир : ФО-П Левковець Н.М., 2020. – 188 с. – С. 47-53.

*Гаргат Анна,
магістрантка ННІ педагогіки.
Науковий керівник: канд. пед. наук, доцент В.В. Павленко*

Сторітеллінг – інтерактивна розповідь

Можливо ви помічали, як уважно дітки слухають вихователя, коли він розповідає їм казочку, і як швидко вони починають відволікатися, якщо він читає її з книги? Що приваблює їх в першу чергу? Дітки полюбляють та краще запам'ятовують імпровізовані історії, ніж заучені тексти. Щоб навчитися правильно та цікаво розповідати, ефективно використовувати це вміння у роботі, я пропоную ознайомитися з методом сторітеллінгу.

Термін «сторітеллінг» виник від англійського слова «storytelling» та в перекладі означає «розповідання історій, спосіб передачі інформації й пошук змісту через розповідання історій».

Сторітеллінг – це розповідання міфів, казок, приказок, билин. Самі розповіді можуть бути як про вигаданих (книжкових, казкових, мультиплікаційних), так і про реальних (дітей групи, самого педагога) героїв. Вони схожі на казки, оскільки мораль в них прихована.

Методику сторітеллінгу розробив голова великої корпорації Девід Армстронг. Він вважав, що історії, розказані від свого імені, легше сприймаються слухачами, вони більш захоплюючі й цікавіші, ніж читання книги.

Чим даний метод може бути корисним у роботі з дітьми?

Сторітеллінг доречно використовувати на першому етапі заняття – етапі спілкування, мотивації, презентації теми.

Головне на цьому етапі – «зачіпка», несподіванка, дивина, зупинка у звичайній діяльності, що перетворює її на ситуацію заплутаності, загадковості. Цікава історія допомагає зосередити увагу дітей на завданні, таким чином створюється освітня ситуація: новий поворот у вже відомому матеріалі, сюжеті [2, с. 5].

Потім слід з'ясувати, які запитання виникли у дітей, та визначити тему заняття. Важливо допомогти вихованцям визначити мету заняття і його результат. Також потрібно враховувати психологічні та організаційні моменти. Це дасть змогу донести до дитини історію, яка буде мотивувати її до дії. Правильно подана історія впливає на дітей та їх вчинки.

Правила використання сторітеллінгу [2, с. 7]:

- розповідь на початку заняття (сюрпризний момент) має тривати не більше 2-3 хв. Це має бути непростий або комічний випадок з життя персонажа, мета якого – донести до дітей важливу інформацію;
- персонажі мають бути яскраві, добре знайомі дітям;
- ключовим є запитання, на якому зосереджено увагу слухачів і на яке буде дано відповідь наприкінці історії;
- для підтримання уваги дітей важливо забезпечити оптимальний ритм історії;
- емоційне наповнення оповідки має наближати її до власного досвіду слухачів, аби вони співчували персонажеві, бажали допомогти йому;
- діти мають бути учасниками подій, які відбуваються з персонажем і особисто стосуються кожного з них;
- оповідачу доречно варіювати тон, гучність свого голосу. Розповідання тихим голосом, а іноді навіть пошепки, допомагає слухачам сприйняти сюжет, злитися з ним, співпереживати героям;
- бажано супроводжувати розповідь відповідними мелодіями й звуками;
- розповідь не слід перевантажувати зайвими деталями та наочністю.

Сюжет, який розповідає вихователь, слід розвивати за підготовленим планом. Проте для створення захопливої історії самої структури замало. Важливо правильно пов'язати всі її елементи в єдиний твір [1, с. 56].

Як використовувати сторітеллінг в освітній діяльності?

Потрібно розповідати так, щоб діти повірили, що історія цікава самому оповідачеві. У сторітеллінгу важлива артистичність педагога, його харизма. Гарне оповідання доторкається почуттів дитини, переносить його в створений оповідачем світ. Але головне не те, що розповідає педагог, а те, як він це робить, і те як він позиціонує себе як особистість. Він повинен володіти творчими здібностями, навичками акторської майстерності: вміти перевтілюватися, імпровізувати, інтонувати. Розповісти хорошу історію – це означає подати її так, щоб діти «побачили» подію та захотіли взяти участь у ній.

Історію потрібно зробити «живою». Вона повинна бути насиченою при численних переказах. Для цього необхідно наповнити історію емоційним зарядом і передати його дітям. Дошкільнята люблять заплутані історії, пригоди, надзвичайні події, тому розповідь буде їм цікавою.

Сторітеллінг – це «жива», інтерактивна розповідь. Зміст її залежить від конкретної ситуації, настрою, реакції глядачів-слухачів. Функція педагога полягає в умінні імпровізувати, уважно реагувати на аудиторію.

Історія повинна бути переконливою, правдивою, навіть якщо в ній будуть фантастичні і казкові сюжети або тварини, спілкування звірів чи людей. Вона повинна зачіпати важливі для дітей теми, сприяти вирішенню значущих проблем. Педагог повинен сам вірити в правдоподібність розв'язки, інакше він не зможе переконати вихованців. На правдивість історії може вплинути рівень комфорту оповідача, який він відчуватиме, розповідаючи історію.

За допомогою методу сторітеллінгу можна ненав'язливо пояснити вихованцям норми поведінки. При прослуховуванні історій у дітей активізується права півкуля головного мозку, яка обробляє інформацію, виражену в образах або символах. В результаті підсвідомість дитини отримує досвід, який був викладений зрозуміло та без повчань. За словами актора Майка Тернера, «змінюючи історії, які ми розповідаємо, ми змінюємо наше життя». Сама техніка розповіді історій передбачає певні правила. Якщо їм слідувати, вони допоможуть вирішити поставлені завдання.

У чому полягає техніка розповіді історій?

Починаючи складати історію, подумайте, як створити її візуальний контекст. Візуалізація історії допоможе передати атмосферу, розкрити тему і занурити дитину в уявний світ.

Дотримуйтеся почерговості дій оповідача:

твердження → аргументація → висновок.

Завжди враховуйте вікові особливості дітей та їх настроїв, починаючи історію про пригоди героїв. При необхідності поміняйте задум оповідання сюжету, його послідовність та завершення історії.

Розповідайте історію доступною для дітей мовою, залучайте до неї яскравих героїв.

Пояснюйте перед розповіддю, чому саме сьогодні ви вирішили розповісти цю історію і чим вона буде цікава для даної групи дітей.

Починайте історію із прив'язки і від першої особи. «Хочу розповісти, як я ...», «Я вам вже розповідала про те, як я ...», «Одного разу зі мною сталася така історія ...». Це відразу приверне увагу дітей, навіть якщо мова в ній буде йти про фантастичні події і героїв.

Структурні компоненти сторітеллінгу:

Доречно починати з прив'язки до місця події, тобто де починалася історія – реальна, казкова, фантазійна.

У розповіді далі мають виникнути особливі обставини (хтось зник, зіпсувались погодні умови, комусь з героїв потрібна допомога).

Розв'язання проблеми, персонаж залишає домівку й вирушає назустріч пригодам. Ці пригоди обов'язково завершуються його перемогою та щасливим поверненням додому.

Мораль історії (дітей старшої групи можна залучити до формулювання висновку).

Структурні елементи сторітеллінгу можна об'єднувати залежно від сюжету оповіді. Під час складання розповіді персонажів має бути небагато. Бажано обирати для кожного віку найбільш привабливих та добре знайомих дітям персонажів казок, оповідань, мультфільмів, які будуть їх супроводжувати весь навчальний рік. Вибір персонажа повинен орієнтуватися на вподобання сучасних дітей. Так, як деякі персонажі можуть бути для них зовсім не зрозумілими [2, с. 6].

Побудова цієї розповіді повинна бути емоційною та яскравою подією щоб викликати у дітей інтерес, аби кожен з них із задоволенням слухав і прагнув її доповнювати. Ми можемо використовувати готові малюнки та зробити це в ході розповіді, коли вихователь сам буде малювати героїв казки, щоб дітям було більш зрозумілим де відбувається подія і який має вигляд головний герой. Особливого таланту тут не потрібно, головне, щоб діти дізналися і зрозуміли хто це.

Як вибрати хорошу історію?

Американські фахівці називають хорошою історією «чіпкою» історію (по-англійськи sticky), яку легко відтворити. Вони вивели кілька принципів хороших історій.

1. **Простота.** Щоб діти запам'ятовували історії, вони повинні бути схожі на казки чи притчі, тому слід викинути все зайве, залишити тільки найнеобхідніше.

2. **Несподіванка.** Щоб привернути увагу дітей, не потрібно використовувати шаблони «поганий-хороший», «чорне-біле». Дитина зацікавиться сюжетом, коли вона чогось не знає, але хоче знати. Слід вказати на те що дитині ще не відомо, а потім задовольнити виниклий інтерес. Наприклад, можна викласти історію як якесь детективне розслідування або загадку.

3. **Конкретність.** Персонажі історії повинні бути знайомі й зрозумілі дошкільнятам. Розповідаючи історію, важливо пам'ятати про те, що діти можуть не знати якісь поняття і терміни.

4. **Реалістичність.** Найкраща історія не сподобається і не запам'ятається, якщо діти в неї не повірять. Для цього є два способи забезпечити правдивість історії:

- *зовнішня* – посилатися на думку інших дітей, вихователів, батьків, бабусь і дідусів, енциклопедії, Інтернет і т.д.;

- *внутрішня* – використовувати додаткові деталі, тобто, історію потрібно розповідати так, ніби ви особисто її пережили або були учасником подій, знали її персонажів. Потім слід створити ситуацію, в якій би діти могли самостійно перевірити спосіб рішення, запропонований в історії.

5. **Емоційність.** Інтонація оповідача, відгук дітей на ту чи іншу подію створюють особливу атмосферу оповіді.

Як побудувати освітній процес?

1. Організаційний момент – початок заняття.

Він може бути представлений декількома варіантами. Вихователь пропонує вихідну проблемну ситуацію, щоб зацікавити дітей взяти участь в освітній діяльності. Наприклад: розповідання розповіді, включення музики, читання вірша. Можна, можливо запропонувати дітям гри й вправи для організації їх уваги.

Перед початком заняття з дітьми можна провести дихальну гімнастику, шикування по парах, що дозволяє перемкнутися дошкільнят з одного виду діяльності на іншу.

2. Основна частина.

Вихователь включається в діяльність як партнер, використовує методи, які стимулюють інтерес дітей.

Робочий простір він організовує таким чином, щоб вихованці могли спілкуватися, пересуватися, заохочуючи свої висловлювання, підтримувати незвичайні ідеї. В ході взаємодії з дітьми створює ситуації для позначення мети й завдань діяльності, висовується завдання для спільного виконання, пропонує способи, як її вирішити.

3. Заключна частина.

Він запитує, що вони відчували, що їм сподобалося або не сподобалося, що найбільше запам'яталося. Він стимулює дошкільників давати розгорнуті відповіді, повторює їхні висловлювання. Після того, як вихованці прослухали цікаву історію, вони можуть брати участь у її «екранізації», вони починають більше довіряти вихователю, краще спілкуватися з іншими дітьми, тому їх простіше та легше мотивувати на позитивні справи й вчинки. А головне – інформацію, яку хотів донести вихователь, діти запам'ятовують без зусиль [3].

Також гарною можна назвати історію, якщо:

- її можна розповідати дітям однієї групи по кілька разів, по-різному її інтерпретуючи, закінчуючи і доповнюючи новими персонажами;

- діти можуть самостійно її переказати;

- ситуація і проблема, які піднімаються в історії, зрозумілі дітям;
- вихованці ставлять питання по сюжету історії й хочуть її обговорити з вихователем та іншими дітьми, роблять певні дії для участі в грі, спектаклі в ході цієї історії.

Даний метод дуже добре використовувати саме з дітьми дошкільного віку. Вони більш чуйні, яскраво реагують на будь-який прояв емоцій, самі прагнуть повторити інтонацію і голос того чи іншого персонажа. Сюжети потрібно брати найпростіші й зрозумілі для дошкільнят. Використовуючи сторітеллінг постійно, ми можемо навчити дітей відчувати усю красу мови, її звучання, виразність.

Тому використання методики сторітеллінгу на практиці, на мою думку, повинно мотивувати дошкільників до навчальної діяльності, до пізнання чогось нового, усвідомлення мети своєї діяльності, а також сприятиме їхньому загальному розвитку.

Список використаних джерел

1. Вільгоцька, Н. Нетрадиційні засоби розвитку мовлення та творчості малюків: ігри із сухим басейном / Наталія Вільгоцька // Вихователь-методист дошкільного закладу. - 2013 - № 6 - С. 54-60.

2. Крутій К., Зданевич Л. Сторітеллінг: мистецтво розповідання, або як зацікавити й мотивувати дітей / Катерина Крутій, Лариса Зданевич // Дошкільне виховання. - 2017. - № 7. - С. 2-5.

3. Кузнецова О. И. Сторителлинг как метод работы с детьми у ДОУ [Електронний ресурс] / О. И. Кузнецова // Интерактивный метод работы учителя-логопеда с детьми 6-7 років - Сторителлинг : [Methodichka.org Live jornal]. - Режим доступа: http://www.metodichka.org/news/storitelling_kak_metod_raboty_s_detmi_v_dou/2018-05-20-1348, вільний. - Назва з екрану.